

Hoe te beginnen?

Met de dood van mijn hond, misschien. Onze hond. Cuba, een bullmastiff. Het is nu, als ik dit schrijf, drie jaar geleden dat ze stierf. (Ze had wat weg van een uitgedrukte sigaar: een zwarte snuit op een bruin lijf, vandaar de naam.) Ze stierf een paar dagen nadat ik mijn vrouw verliet. *Adding insult to injury*, zo noemen ze dat in het Engels.

Ik had een brief van vijf kantjes geschreven, waarover ik dagen had gedaan. Ik 'werkte eraan' op momenten dat ik alleen was, met een aambeeld in mijn buik.

Toen mijn vrouw aan het werk was en de kinderen naar school waren legde ik hem op tafel en verliet het huis. Ik dwaalde door de stad en wachtte tot ze zou bellen, of niet zou bellen, of een berichtje zou sturen. Het werd dat laatste. 'Kom maar naar huis,' stond er. 'We zullen erover moeten praten.'

Haar kalmte was eerder het gevolg van ongeloof dan van acceptatie en berusting. De uitbarsting kwam later. Ze nam onze zoons mee en ging naar haar ouders. Dat weekend was ik alleen in ons huis. Het huis dat nu van mij is. Waarin ik deze woorden zit te typen. Het was die zondag dat Cuba stierf.

Ik weet nog dat mijn ex en ik haar als pup gingen ophalen, in Limburg, nog voor de geboorte van onze twee zoons. Het was net nadat we waren getrouwd en ons huis hadden gekocht. Twaalf, dertien jaar geleden. Ik weet nog hoe Cuba het me onmogelijk maakte om de woekerende klimplant uit te graven. Ik zat gehurkt met een metalen schepje in de achtertuin terwijl zij steeds tegen me aan sprong. Het was een ander leven. Ik rookte nog. Mijn vrouw en ik werkten nog in de horeca. Zij was negentwintig, ik vijfentwintig. Mijn schrijverschap zou pas een jaar of vier later gestalte krijgen. Er is een foto van mijn ex en Cuba die heel duidelijk op mijn netvlies staat. Mijn ex zit in de zon, tegen de achterdeur aan, met die kleine Cuba in haar armen. Ik moet de foto hebben gemaakt. Ik stond daar in de achtertuin van ons nieuwe huis en maakte een foto van mijn jonge vrouw en van onze jonge hond. Die foto blijft hetzelfde, alleen ben nu ik het, deze Henk, die door de lens kijkt.

Een ander leven, en toch heb ik het gevoel dat het nog ergens geleefd wordt en dat ik er zo weer in kan stappen. Er zijn momenten waarop ik beseft dat dit niet kan, dat het leven van toen wel degelijk buiten bereik is komen te liggen; momenten waarop mijn hart zich vult met een gevoel van onrecht, alsof me een loer is gedraaid.

Niet lang na de brief werd me een tweewekelijkse column aangeboden op de website van een damesblad. Een column over de breuk. Ik zeg aangeboden, maar volgens mij had ik er zelf om gevraagd. Had ik dat idee zelf bij hen gepitcht.

Laat dat 'volgens mij' maar weg.

De column kreeg de titel *Henk uit huis*. De eerste verscheen amper een dag of veertien na de brief.

'Wat doe jij nou, man?' vroeg een vriend verontwaardigd toen we door de stad fietsten, op weg naar het overdekte skatepark waar we iedere donderdag biertjes dronken en stuntelig op onze boards stonden. Hij foeterde: 'Eerst ga je bij haar weg en vervolgens ga je er ook nog columns over schrijven?! Meteen? Hoe kun je haar dit aandoen?'

Ik weet niet meer hoe ik mezelf rechtvaardigde. Ik zal geprobeerd hebben om het betrekkelijk te maken; ik zal iets hebben gezegd over liefde en begrip, over het instinct van de schrijver. Daar ben ik goed in.

Dit was de eerste.

Mijn naam is Henk van Straten. Ik ben tien jaar getrouwd geweest en ik heb tien jaar een hond gehad. Het huwelijk is stuk. De hond is dood.

Pas maandag krijg ik de sleutel van een nieuwe woning. Twee weken logeerde ik bij een vriend. Dit weekend was ik alleen thuis. Mijn vrouw en mijn jongens

waren een weekend weg met de schoonfamilie. Het had al weken in de agenda gestaan. We zouden met z'n allen gaan, maar ik ging niet mee. Tegen mijn zoons zei ik: 'Ik blijf hier om op de hond en de kat te passen.'

Tien jaar in dit huis. Ik was vijfentwintig en de hond was een pup. Misschien was ook ik een pup. De jongens moesten nog geboren worden.

Een weekend in het huis waaruit ik vertrek. Een man alleen. Een schaduw in een huis vol hartverscheurende fluisteringen. Ik draalde in de kamers van de jongens. In de huiskamer luisterde ik naar het tikken van de wandklok. In de slaapkamer liet ik de jurkjes van mijn vrouw langs mijn vingers glijden. Ik keek tv op de vloer naast Cuba, onze kolos van een hond. Al weken kwam ze moeilijk uit haar mand. Wanneer ik met de riem voor haar ging staan keek ze me aan met suffe, weemoedige ogen.

Zondagochtend, toen ik haar uitliet, kwam ze haast niet vooruit. Halverwege de straat bleef ze staan. Ze keek me even aan en viel om. Een schitterende, zonnige herfstdag. Ik hurkte naast haar neer. Geen paniek in haar ogen, wel in de mijne. Radeloos keek ik om me heen. Meer dan veertig kilo; ik kon haar niet eventjes naar huis dragen. Ik begon te huilen en genereerde me voor het vreemde geluid dat ik maakte; de eerste keer dat ik echt huilde sinds ik de bom had geworpen.

Uiteindelijk wist ze zelf naar huis te sjokken, maar op het kleed in de huiskamer viel ze opnieuw zijwaarts. Haar poten trilden. Ik belde de dierenarts. Ik kon meteen langskomen. Mijn vrouw had de auto, dus ik belde een vriend. Daarna belde ik haar, mijn prachtige vrouw. Ze hoorde me huilen. Wel om je hond, moet ze hebben gedacht.

Cuba likte de arts enthousiast in zijn gezicht. Ik voelde me opgelaten; aan de telefoon had ik beweerd dat dit waarschijnlijk het einde was. In zijn ogen dacht ik zijn gedachte te kunnen lezen: deze man heeft eerst zijn lieve vrouw verlaten en komt nu zijn gezonde hond laten vermoorden. Hij drukte een stethoscoop tegen haar hart. Amper de helft van het aantal slagen per minuut dat het had moeten zijn; een bekende kwaal bij grote, oude honden. Er was een grote kans dat ze binnen enkele dagen een hartaanval zou krijgen, mogelijk onder het oog van mijn jongens.

We namen haar mee een kamertje in. Twee spuitjes kreeg ze. Ik aaide haar tot lang na de laatste adem. De arts pakte een poot en drukte die in een kleine homp nat gips. De afdruk kreeg ik mee naar huis, in een plastic bakje. Ik rekende tweehonderd euro af en liet mijn oude hond achter in dat kamertje.

Toen ik thuiskwam zat mijn vrouw in stilte aan tafel. We keken elkaar aan. We omhelsden elkaar. We zwegen. Ik ruimde de spullen op. Mand, riem, voederbak. Hoe moet dit, dacht ik. Hoe is dit mogelijk?

Nu denk ik het opnieuw: *hoe is het mogelijk?* Het lef. Schrijven over die omhelzing. Alsof ze me al vergeven had. Alsof ik het recht had namens haar te schrijven, ook maar iets te impliceren, of het überhaupt over haar te hebben en ons leven te delen.

Te delen met jou, ramptoerist.

Natuurlijk vroeg ik me af wat me bezielde. Zo snel na de breuk die columns schrijven. Ik denk er nog steeds veel over na, ook nu, terwijl ik typ en naar buiten kijk en de hoek van de tuin zie waar ik die plant

probeerde uit te graven en waar Cuba steeds tegen me aan sprong. (Er groeit nu een plant die ik de afgelopen lente in de aarde heb gezet. Zo verandert het huis langzaam in een huis van mij alleen.)

Ik leefde in een waas van zinsbegoocheling. Daardoor was ik in staat tot het schrijven over mijn leven. Al kan ik niet uitsluiten dat ik gewoon een opportunistische klootzak ben.

De eerste maand logeerde ik bij een vriend, een cabaretier. De kamer had alleen een plafonddlamp, matras op de vloer, overal dozen en een menshoog kunststoffen beeld van Batman. De dozen waren gevuld – zonder ordening – met stripboeken van Marvel en DC, en dvd's van zijn conferences.

Ik sliep met drank en slaappillen. Oxazepam en Temazepam. (Sommigen noemen dergelijke roesmiddelen liefdevol 'de pammetjes'.)

Als die vriend en ik allebei thuis waren praatten we aan zijn keukentafel, met een biertje. Over wat ik gedaan had en waarom. Onze vriendschap was onvoorwaardelijk, maar wel stelde hij kritische vragen, zoals altijd. Zelfs hij begreep het niet helemaal, dat ik die column schreef. Ik kreeg het niet goed uitgelegd.

Laat me voor jou weer eens een poging doen.

In *Based on a True Story*, een documentaire over de Israëlische schrijver Etgar Keret, zegt Keret (sic): *'I think that the need to tell stories is basically the need to put some kind of a structure to the reality around you. I feel that the more chaotic and the less sense it makes, the stronger the need to tell a story about it.'*

Bullseye.

Daarom hoef ik mijn stukjes en boeken nooit terug te lezen. Wanneer de laatste punt is gezet heeft het geen waarde meer, hooguit als product, als verdienmodel.

Dat principe kwam ik ook tegen in de autobiografie van Oliver Sacks: *'For the most part, I rarely look at the journals I have kept for the greater part of a lifetime. The act of writing itself is enough; it serves to clarify my thoughts and feelings.'* En ook: *'My journals are not written for others, nor do I usually look at them myself, but they are a special, indispensable form of talking to myself.'*

Ook ik schrijf niet voor anderen, maar ik heb de lezer wel nodig. Ik zou nooit een dagboek kunnen schrijven zonder de ambitie het te laten uitgeven. Het enige wat ik kan is schrijven; nergens anders kan ik eigenwaarde aan ontleen.

Ironisch genoeg zeg ik dit als fervent liefhebber van de zen-filosofie. Zen, waarin je iets doet om het doen, waarin de waarde ligt in de handeling zelf; de meester-kalligraaf verdwijnt in zijn concentratie en zijn ego lost op in het moment. Er is slechts de handeling, zonder bijgedachten of verwachtingen; alleen dan kan perfectie worden bereikt.

Nee, nog geen sprake van verlichting hier.

To put some kind of a structure to the reality around you. Het verklaart misschien mijn drang om die stukjes te schrijven, maar verklaart het mijn besluit om ze dan ook te publiceren op de website van dat damesblad? Valideert het mijn dubbele verraad: eerst de moeder van mijn kinderen verlaten en vervolgens de vuile was buitenhangen?

Ik krijg er rillingen van. *Henk uit huis.* Met die jolige alliteratie erin.

Enfin, dus zo begint dit boek. Bij de dood van de hond. En met skateboarden.

Het was open podium op school. Bovenbouw. De klas van mijn oudste zoontje was als laatste aan de beurt; ik moest nog zeker een halfuur wachten. De aula stond vol ouders, het was warm. Mijn ex was er niet bij. Daar was het nog te vroeg voor, om gezamenlijk dit soort dingen te doen.

Ik keek naar de toneelstukjes van de andere klassen. Ik probeerde op te letten, maar kon me niet concentreren. Sinds de scheiding lukte dat niet meer zo goed. Een paar keer per week slikte ik Oxazepam en bovendien had ik een kater. Ik was zo labiel, mijn zenuwen lagen zo open, dat een gillend kind me al op mijn knieën kon krijgen.

Ik kreeg het benauwd, begon te zweten. *Ik kan dit niet, dacht ik. Ik ren nú naar buiten.*

Wat ik deed: met mijn linkerhand raakte ik mijn rechterelleboog aan. Ik strekte mijn rug, kalmer nu. Op mijn elleboog zat een schaafwond. Of eigenlijk meer een brandwond. De avond ervoor was ik met een skateboard onderuitgegaan.

Ik liep de aula niet uit. De wond en fysieke pijn gaven me kracht. Het was het nagalmen van mijn lef en vastberadenheid in een periode waarin ik vooral veel aan het verkloten was. Mijn lichaam was omsloten door een aangenaam harnas van spierpijn. Ook voelde ik de houtsplinters in mijn shirt, achtergebleven na de wat minder ernstige valpartijen.

Mijn zoontje kwam op. Ik applaudiseerde.

De bevlieging begon met hem, mijn oudste zoon. Hij wilde op skateboardles. Dit was nog tijdens het huwelijk, de laatste maanden ervan. Hij was acht.

Ik was meteen enthousiast; ik weet niks van voetbal of hockey en gruw bij de gedachte aan zaterdagochtenden aan de rand van zo'n veld. Bovendien: mijn adolescentie bracht ik door in subculturen waarin skateboarden alomtegenwoordig was; ik zong in een punkbandje, luisterde naar rap. Veel van mijn vrienden skateboadden. Ik ging weleens op zo'n plank staan, maar het voelde niet goed. Er werd al om me gelachen op het moment dat ik het überhaupt probeerde. Ik schaamde me, want wilde het meteen kunnen. De ogen van de ander. Dus: ik stortte me op dingen die ik wel goed kon, zoals wiet roken en drinken. Het duurde niet lang voordat mijn vrienden ollies en kickflips konden maken. Hele middagen hingen ze met hun boards op het stadhuisplein. Ik zette het voorgoed uit mijn hoofd. Dacht ik.

Hij kreeg zijn eerste les. Mijn ex en ik – toen dus nog getrouwd; de scheiding nog een zwart embryo in mijn binnenste – liepen met hem het café van skatepark Area 51 in Eindhoven binnen.

Het was heerlijk. Ze draaiden Black Sabbath, ze hadden trappist op de tap. Mijn zoontje werd amicaal verwelkomd.

Ik keek naar de skateboarders in de hal. Hun souplesse, zo achteloos als ze hun board omhoog wipten, zoals ze stepten, alsof het hout een verlengstuk van hun voeten was. Het geraas van de wieltjes op de houten vloer en het slijpende geluid wanneer de wielophanging metaal raakte. De kleine, geheime gebaren naar elkaar. Het geweld van de sprongen, van de

kracht, de doodsverachting, de snelheid. Hun petjes, hun kleding, hun zelfvertrouwen.

Als tiener zou ik me geïntimideerd hebben gevoeld: een gesloten club met eigen regels en gebruiken. Nu was ik hier als vader. Ik was een man in een herenjas. Ja, met tattoos, maar niettemin een vader met een trappist en een zoontje dat hij kon aanmoedigen. Volwassen en afstandelijk: *ga maar lekker spelen, jongen*. Ik was een toeschouwer, slechts zijdelings betrokken.

Langs de hele lengte van de hal liep een balkon. Vanaf daar kon je alles zien. En daar stonden wij, mijn vrouw en ik, de andere vaders en moeders. En daar beneden racete onze zoon van een helling af, instabiel en wankel. Helmpje op, gezichtje rood. Ging hij nu al van dat ding af? Hij kon dit nog helemaal niet! De spieren in mijn benen spanden zich aan en mijn romp draaide in de richting die hij op moest, alsof ik met mijn lichaam het zijne kon bijsturen. Hij rolde over de vloer. Hij stond nog. Hij had niet zijn nek gebroken. Ik lachte luid en joelde.

We bezochten de hal soms wel twee keer per week. Meestal ging ik alleen met mijn zoon. De andere ouders en ik praatten tijdens de lessen over onze kinderen. Allemaal vonden we het hier geweldig en allemaal deelden we de angst dat ze zouden vallen, een arm breken, dat er tandjes door hun lippen zouden steken. Dat gaf ons gespreksstof.

Al de derde of vierde les ging mijn zoon van de hoogste helling. Ik kon het niet aanzien. Ik kneep in de reling van het balkon. En weer deed mijn lichaam mee, alsof ikzelf op die plank stond. Het was meer dan

betrokkenheid; het maakte iets in me los.

De eerste keren dat hij viel kwam hij uithuilen bij mij, maar al snel namen zijn leraren die rol over. Jongens van begin twintig, ondanks hun jonge leeftijd veteranen. Jongens die het op straat hadden geleerd, bij wie de geschiedenis van de asfalt-en-rebellie-subcultuur door de aderen stroomde, die af en toe naar buiten glipten om een sigaretje of jointje te roken en die 's avonds, als alle kinderen weg waren, met een flesje bier op de rand zaten van de *bowl*, dat grote lege zwembad waarin ze skaten. Ze troostten mijn zoon na een poosje beter dan ik dat kon. Hij hield zich groter onder de arm van zo'n jongen; twee skateboarders naast elkaar, een grote en een kleine, nu al verbonden door hun kennis van een specifiek soort vallen, een specifiek soort pijn, een specifiek soort opstaan en doorgaan. Ik zag mijn zoontje tot hun wereld toetreden.

En werd jaloers.

Vanaf dat balkon kijken naar die skateboarders was als kijken naar een verloren droom, een vergane jeugd. Ik voelde me ouder, logger en stugger dan ik was. Ik was die huiselijke man nog helemaal niet. Vader, echtgenoot, schrijver. Het leek zo kort geleden, mijn eigen jeugd, alsof ik de jongere Henk nog een hand kon geven, alsof hij me terug zijn wereld in wilde trekken.

Ik besef nu dat het verlangen om te zijn zoals die skateboarders het symptoom was van een groter verlangen.

Mijn zoontje had zijn vaste les op woensdagavond. Met een andere vader zat ik op het balkon, allebei op een barkruk, te kijken naar onze kinderen. De vader

droeg een zakelijk overhemd en keek steeds op zijn telefoon. Hij vond het 'te gek' dat zijn zoon skateboardde. Hij vroeg waar ik me had laten tatoeëren. Zelf had hij namelijk ook een paar tatoeages, moest ik weten. Zo ging het door. Ik knikte veel en zei aldoor 'aha'. Laatst zat hij met een collega in de auto, vertelde hij, en toen draaide hij keihard Metallica. Als het aan hem lag droeg hij nooit een overhemd – 'liever gewoon een simpel shirtje' – maar hij kwam rechtstreeks van zijn werk. Weerzin en irritatie gisten in mijn buik. Ik keek naar mijn zoontje, die inmiddels al van hoge hellingen af durfde, en naar de andere skateboarders. Alles onder controle en tegelijkertijd juist níets onder controle. Surfen op het onmogelijke, op hun jeugd, op risico, op de wetten van de natuurkunde. Ik hoorde de vader niet meer praten.

Als ik thuis zat te schrijven keek ik tussendoor naar documentaires over skateboarden. *Dogtown & Z-Boys*, *Bones Brigade*, *All This Mayhem*. Als een kind droomde ik dat ik erbij was geweest, toen. Dat ik het had meegemaakt: de magie van het ontstaan van een nieuwe subcultuur, een nieuwe sport.

Op internet zocht ik naar skateboards. Ik had daar in principe geen enkele goede reden toe; mijn zoontje had geen nieuwe nodig. 'Het lijkt me wel cool voor aan de muur,' zei ik tegen mijn vrouw. Ik kocht een losse plank (een *deck*, noem je dat), dus zonder wielen, met daarop de Boeddha en een offer van skateboardwielen aan zijn voeten.

Tijdens het schrijven zat de Boeddha aldoor naar me te loeren. Meer weken gingen voorbij. Weken van schrijven en beloerd worden door de Boeddha. En natuurlijk naar het skatepark.

Ondertussen voltrok dat andere proces zich ook. Alleen had ik daar geen woorden voor. Het uitte zich in onrust, weemoed, angst. Donderwolken pakten zich samen.

Op een middag, aan het werk, stond ik op.

En ging weer zitten.

En stond weer op.

Ik liep naar het halletje bij de voordeur, pakte het skateboard van m'n zoontje, nam het mee de huiskamer in en plaatste het op de vloer. Ik zette er voorzichtig een voet op. Het voelde gammel en onveilig, zelfs met slechts één voet.

Voet eraf, voet erop.

Ik slikte, kuchte, plaatste na een tijdje mijn andere voet erop. Hier stond ik dan, alleen thuis, midden in de woonkamer, op het skateboard van mijn zoontje.

Ik durfde amper te bewegen, zette het board terug en ging weer aan het werk.

De volgende dag ging het net zo, maar nu bleef ik iets langer staan. Ik bewoog een beetje, voelde hoe instabiel ik stond en stapte af. De dag erna hetzelfde. De dag erna weer. Na iedere poging zei ik tegen mezelf: *Doe normaal, idioot. Je breekt zo nog je nek. Waar sláát dit op?* Ook al was er niemand bij, ik voelde me voor lul staan.

Toen was er de dag waarop ik met het board de straat op ging. Ik keek om me heen, schaamrood op mijn kaken. Niemand te zien. Ik ging op het board staan. Dit keer zette ik af. Het voelde alsof het ding ieder moment onder me weg kon schieten. Het wilde bij me vandaan. Weg bij die loser.

Ik ging terug naar binnen.

In Area 51, op dat balkon, tijdens de les van mijn zoontje, raakte ik aan de praat met een meisje dat er werkte. Ze zag me naar de skateboarders kijken. 'Mooi om te zien, hè?' zei ze.

Ik knikte en bekende: 'Ik ben jaloers op mijn eigen zoon.'

Waarop ze zei: 'Ik weet niet of je het weet, maar elke donderdagavond wordt er lesgegeven voor ouderen, of voor ouders, of hoe je het wilt noemen.'

Ik probeerde nonchalant te lachen. Ondertussen spande mijn buik zich samen. 'Nee joh, ik ga dat nu echt niet meer leren.'

Ze haalde haar schouders op: 'Er doet ook een man mee van vijftig. Die begon op zijn achtenveertigste.'

Zo liet ze me achter, met de toegeworpen handschoen aan mijn voeten.

Ik had het erover met mijn vrouw, thuis op de bank. 'Op zich lijkt het me wel wat.'

Ze keek me aan, had geen idee wat er zich in mij aan het voltrekken was en zei, met een warme glimlach: 'Moet je doen, schat.'

Ik haalde de plank van de muur. In de lokale skateboardwinkel liet ik er wieltjes onder zetten. Een en al gène. Welke wieltjes? Geen idee. Welke *trucks*? Geen idee.

Twee jonge skaters zaten schoenen te passen. Ze bestudeerden me: een volwassen kerel vol tatoeages, stotterend en bezweet.

De eerstvolgende donderdagavond – de lesavond voor 'ouderen' – bleef ik thuis. Ik verzoon een smoes. Ik durfde niet.

De week daarop fietste ik dan toch echt naar het park, klungelig, met mijn gloednieuwe board onder de arm. De sfeer was anders. Het was later op de avond, er waren geen ouders en geen kleine kinderen. Buiten, voor de ingang, zaten een paar gastjes te roken op scooters. Ik slikte, begroette hen, werd niet terug begroet.

De trap naar boven was een helletocht. Zie hem gaan, deze prutser, aansteller, neuroot, amateur; een wandelende identiteitscrisis met een skateboard.

Ik wilde me omdraaien, weer naar huis fietsen en onderweg dat board in de struiken gooien.

Niettemin meldde ik me bij de balie, waar ik niet werd uitgelachen. Ja, nog steeds uitgelachen door de toeschouwers in mijn hoofd, maar ter plaatse door niemand. Met mijn board liep ik naar beneden, het skatepark in, op zoek naar de leraar. Op het balkon stonden jongelui verveeld naar beneden te kijken. Ik ging dicht bij de muur lopen, zodat ze me niet konden zien.

Twee uur later was ik verliefd.

De les zat erop en ik bevond me aan de bar met een biertje, bij een groepje mannen tussen de dertig en de vijftig. Een bouwvakker, een architect, een piloot, een werkzoekende en een student.

Het was beter gegaan dan ik had durven dromen. Ik had al lage hellingen genomen, ik had snelheid gevoeld. Ze hadden punk en oude hardrock gedraaid. De gène was er nog. Waarom? Die andere gasten waren óók prutsers. Bovendien gaven de geroutineerde skateboarders ons de ruimte. Op donderdagavonden was dit groepje met oude stumpers blijkbaar een vertrouwd gezicht. Er werd om ons gelachen en dat was prima; het was geen uitlachen.